15. Brev från
Ernst Lundström
till svärföräldrarna
Maria Bergman, född Wettendal
och Gustaf Bergman
1901 - 1921

Grimstad d. 6 Aug. 1901

Till min Gertruds vördade och
älskade Föräldrar!

Det är ej blott en pligt utan
ett verkligt behof jag uppfyller,
då jag nu sänder Farbror och
Tante ett direkt, vördnadsfullt och
innerligt tack för de oförgätliga
dagar jag fått tillbringa på det
kära Addeboda! Helt visst
voro de dagarna bland de på djup
harmoni rikaste dagarna i mitt

lif och därför har jag nästs Gud och min Gertrud att tacka Gertruds Föräldrar och Syskon, som med sådan kärlek och förståelse mottagit mig. Och då jag hör huru olika, huru rent af sönderslitande andra kunna ha det i detta fall — behöfver blott tänka på vännen Elg — så måste min tacksamhet ~~mot~~ Gud och Eder bli så mycket större.

Har skrifvit till mina Föräldrar angående dagen för bröllopet. Tyvärr mena de det vara "alldeles omöjligt" att kunna komma d. 3 Jan. Pappa har åtskilliga kassor som vid den tiden skola afslutas, och så kunna de ej blifva färdiga med Stockholmsflyttningen på dagarna mellan jul och nyår. Mor skrifver vidare: "Det kännes mycket tomt att äfven vid denna Eder högtid ej få närvara. Men då nu denna tid passar bäst för Eder, så böra Ni bestämma den, oafsedt huru det går med oss." Emellertid har jag ytterligare skrifvit hem häröm och hoppas möjligen få ned Pappa på ett litet besök, då jag skall söka öfvertala dem.

Farbrors och Tantes vördnadsfullt och hjärtligt tillgifne
Curt

Älskade Föräldrar!

Så innerligt tack för kära jul-
hälsningen och gåfvor! Kügelgens
bok skall bli mycket välkom-
men! De ovanligt behagliga strum-
porna och den goda konfekten tala
om kärleksfull åtanka likaså!
Tack, tack! Tack ock för alma-
nackan!

Måtte nu influenzan ha gif-

ett med dig och icke vara af
elakartad art!

Gertrud har redan skrifvit om
lille Hjalmar och hans ganska
märkliga uppförande julafton.
Tack för de vackra och präktiga
gåfvorna till honom. Klädningen pas-
sar honom förträffligt! ---

Gud välsigne det nya år hvari
Far och Söndag inträder!
Astrid, Emanuel och David helsas
hjärtligt!

Eder tacksamme son

Ernst

Grimstad 25/12 1903

Astrid och Emanuel hoppas jag få tacka
särskildt. E.

Villa Hammonia

Bad-Nauheim d. 20/5 1910 kl. 3 e.m.

Kära, älskade Mor och Syskon!

Tack för det nyligen anlända telegrammet! Vi förstå nu såväl den kärleksfulla tanke, som låg däri, att vi först skulle få brefven och Gertrud så förberedas på det efter Eder beräkning straax efter anländande telegrammet. Nu kommo emellertid brefven sedan ½ 9 på f.m. — de ha så tidiga vanor här — och då något te-

i den paradisiska verlden — det var ju underligt att jag på din yngste sons födelsedag skulle födas in i ett nytt härligare rike —, blandar sig och dränker sorgen öfver att förlusten för denna tiden & verlden är oåterkallelig. Hur väntad den än kan ha varit — det är dock ett annat, då den är verkligen skedt. Det känna vi djupt ---- Och väl förstår jag, att i all synnerhet Mor som af oss i barnaställning särskildt Astrid, som stått i så outtröttlig trogen omvårdnad, skall känna förlusten, tillsammans mycket djupt både nu och sedan det kära stoftet gjorts & vigts till förgängelse.

Må ock så som I rikligen känt lidanden, I ock så rikligen få erfara hugsvalelse (Se 2 Kor. 2-5!)!

legram ej anländt ännu kl.
12 och det efter underrättelserna
i brefven syntes oss alldeles omöj-
ligt, att Far skulle ha öfverlefvat
gårdagen, blef ovissheten allt
för tyngande, så att jag gick till
telegrafen och afsände det te-
legram, som gick om Mors på
vägen. Kl. 2.15 eng. kom sedan
Mors till oss.

Så har då vår kära, oförgätlige
Fader fått sluta. Den första öfver-
vägande känslan måste väl bli ett
tack: "Förlossningen är kommen!"
Vi veta ju, att vår dyre faders "sam-
fund" eller umgängelse under den
långa, sällsynt pröfvande sjuk-
domstiden – liksom långt förut
så ofta under hälsodagar – varit

i himmelen, hvarifrån han
"ock väntat Frälsaren, Herren
Jesus Kristus" – här ha vi ju
att söka, ~~det~~ källan till eljes fullt oförklar-
liga långmod, tålamod Far fick
nåd att visa, ett tålamod, som
alltid för mig skall stå som en
mäktig predikan utan ord –. Där-
för få vi och i tacksamhet ställa
oss vid vissheten om, att nu
på Far skall i rikt mått upp-
fyllas det i samband med den ofvan
angifna väntan förbundna löftet:
att Jesus Kristus skall förvandla hans
förnedrings kropp, så att han varder
lik hans härlighets kropp. Fil. 3.20, 21

Men med denna känsla af tack-
samhet i visshet om Fars förloss-
ning och om den rika ingång

den Helige Ande, Jesu Kri-
sti Ande hvilar öfver Mor,
öfver Astrid och öfver hem-
met. Måtte också alla, som gå
ut och in hos Eder dessa dagar,
få erfara det!

Det är djupt kännbart att icke
få vara med om min Fars be-
grafning, men Gud har ju så
tydligt visat mig, att jag inte
kan få det, och jag vill så gär-
na så kunna gå igenom detta,
att jag kan tänka därpå utan
att känna någon tagg.

Ni ordnar väl med kors och
guirland på den kära kistan
från Mor själf och oss barn.
Hälsa innerligt hvar o en o
af syskonen! Hälsa Morbror Henrik
Ludvik Moster Ebba! Mors egen dotter
Gertrud

Tänk på våra barn.

2.

Vi tacka båda så hjärtligt för
Astrids och Svägerskornas kära
rader! Det gjorde oss godt att
få --- Det är ju bra tomt
att inte fått vara med i det
sista och att ej heller se sig
kunna komma med på be-
grafningen, men så som det
nu ledt sig, är det ju ej annat
än söka vara stilla. G-d kom
ju från sjukhuset i Onsdags, men
endast den lilla flyttningen —
hon åkte hit i mjuk vagn och
bars uppför trapporna — förorsa-
kade ny blödning, så att hon
fått hålla sig alldeles stilla på
vårt rum ända till nu, Fredags
kväll. Någon utsigt till, att hon
oafsedt mig skulle med någor-
lunda trygghet kunna resa hem i början

eller ens under loppet af nästa
vecka, tycker jag ej finnes, där-
till äro hennes krafter allt för ned-
tagna. Hon ligger mest på soffan.
G-d själf tycker, att det är godt,
att I till undrande släktingar
kunnen säga, att G-d själf varit
sjuk och ännu är allt för nedta-
gen att kunna tänka på hemresa.

Hon har allt varit och är just nu mycket
tagen af Fars bortgång. —— Tro
därför ej att hon skall skrifva mer
än några rader. Själf är jag nog
ock allt för klen för att kunna tänka
det vara rätt resa – hade i förgår
ett särskildt svårt anfall af hjärtsvag-
het. Om ej nya afbrott komma hoppas
j. ha mitt sista bad 30 Maj l. 31sta.
Med innerliga hälsn. till Mor och syskonen
Mors
Ernst
Hälsn och hjärtl. t. Morbror Henrik, Tudor & Moster Ebba!

Min djupt älskade Mor!

I dag kl. ½ 3 e. m. kom det vän-
tade telegrammet. Så har äl-
skade Far blifvit förlossad! Visst
måste tacksamhet öfver att Gud
nu hämtat honom hem till sig
vara den första känslan – men
han var ju min Far – och det
kännes så djupt, att han nu
är borta. Hvilket dyrbart minne
lämnar han icke efter sig för
barn o. barnbarn! – Måtte jag få
fullborda loppet, att jag en gång
får möta honom i de evinner-
liga hyddorna!

Älskade lilla Mor, jag vet,
att Mor har den bäste Tröstaren
hos sig, jag vet, att Hugsvalaren

Jag funderar på att våga resa ändå bara för att få Mannes sällskap.

Gif lilla Grunberg stora famnen från Pappa. Hoppas, att medicinen kommit ordentligt fram och att Aktier fick brefvet, som låg där i asken. Hälsa Aktier & tacka för brefvet! Jag hade redan förut skrifvit fullmakt för Manne att omsätta lånet d. 20 Sept, hvilket gåd bra, då han äfven i händelse af resa skall vara hemma d. 15 Sept.

Jag ringer väl upp till Mor på Måndags kväll.

Hälsa Hilma.

Mors tacksamme, i sonlig kärlek förbundne

Ernst

Odengatan 102, Sthlm Va, d. 23 Aug. 1913

Högt värderade och älskade Moder!

På högtidsdagen i morgon ville också jag få komma och sända Mor de varmaste välönskningar! Gud välsigne det nya år, i hvilket Mor i morgon ingår! Han hugsvale i all bedröfvelse och stärke i all svaghet och göre äfven detta år rikt frukt-

varande för tid och evighet! Må Han också skänka Mor rik glädje af sina barn och barnbarn! Det är i sanning stort för oss – och jag tror knappt jag känner det mycket mindre än Mors egna barn – för hvarje år, som vi få behålla vår vördade, dyra Moder ibland oss. – – –

Ett så varmt tack för de för mig så kära raderna på min födelsedag och för den vackra blomsterskålen, som dock var alldeles för stor present!

Tack och mycket för senast! Det var ett så kärt sammanträffande om än kort. Ett äfvenledes kort, ja än kortare besök, – ty det var blott på c. 3½ timme – gjorde jag i Onsdags hos Hermans på Uppsala, där jag aldrig varit förr och dit Herman i telefon bjudit mig dagen förut till sammans med några professorer och en del af kontraktets präster. De voro trya, och det var af intresse se, huru de ha det där. Eljes är jag mycket upptagen för att kunna hinna med hvad som bör hinnas med i Riksarkivet före min ryska resa. Ännu vet jag ej, när den blir, men om något svar ej kommit från Ryssland före utgången af nästa vecka, är

Ekshärad 19/7 1917

Dyra Moder!

Först ville jag få tacka så varmt och innerligt för kära födelsedagshälsningar: de gammaldags, trefliga messingsljusstakarna, som redan pryda våra nattduksbord och för det kära brefvet med däri uttalade goda ord!¹) Det är en stor afsaknad att icke få personligen tacka och sitta ned och språkas vid och man tänker mer

¹) Tack, tack också för de kära små skorporna. Det var då alldeles för mycket i dessa svåra tider!

har nästan blifvit hemtam i denna församling. Och då kan den förståndige lätt förstå, huru det skall vara i det rent andliga. Ibland undrar man, om uppfattandet vore mindre, då man talar, om man talade ett okändt främmande språk. Det är som svenskan, då den rör sig på själens inre område och det verkligt kristliga icke, längre vore svenska utan hebreiska t.d. Ömtåligheten är också stor. Därför ställes också stora krav på deras tålamod och vishet samt kärlek, som här är satt på prof hårdt. Bed, att Gud måtte göra det! Mycket brister tyvärr däri. -- Med hjärtliga hälsningar till Astrid, som jag hoppas få skrifva till senare, och de närstående, som äro hos Mor

Mors tacksamma, varmt tillgifne Ernst

än en gång med tacksamhet tillbaka på så många, många goda samtal och kärt samvaro både på Addeboda och i våningen Östermalmsgatan 45. Tomt är det nu också att ej få omfamna och lyckönska vår dyra moder på den stundande födelsedagen. Men i våra tankar och böner äro vi med och säga: Gud signe och omslute vår dyra Moder åfven under det nya lefnadsåret med sin kärlek, nåd och Ande dag för dag till egen fullkomning och framfärd mot ett stort, förelagdt mål och till mångas välsignelse!

Det har gladt mig höra om lyckade Melanders besök både för deras och Eder skull. – Det är ju nu ganska underligt, att sommaren nalkas sitt slut – den första på Ekhärad – i det gossarna bygt upp. Det blir kärt för Hjalmar få göra ett om än kort besök på Addeboda. Vi kunna ej vara nog tacksamma för vårt präst hem här. Luft och natur bär ett godt stycke. Gud nåd och barmhertighet än länge. Och det behöfs. Ty arbetsbördan är betydande – underligt att jag gått i land med den hittills. Betydande mycken oordning och mycket sjelfsvåld hafva inrymgit sig. Laglöshetens Ande

Kyrkoherde E. Lundström
EKSHÄRAD 12/6 1919

Kära Mor och Astrid!

Då jag nu har litet mera ro efter de sista dagarnas ganska betydande arbete och mångahanda, är det mig ett kärt behov att få sitta ned och språka litet med Eder, kära vänner.

D. 16/6 1919. Ja längre kunde jag ej sitt, förr än jag blev avbruten av besökande och en mångfald göromål. Sedan dess har det ej varit möjligt fortsätta förr än nu. Först ville jag nu emellertid få säga mitt djupt kända, varma tack för all kärleksfull omvårdnad under mitt, Gertruds och Ingegerds besök i

De fingo båda uppflyttning med goda betyg. Hans Bühring däremot fick ju ett par underbetyg, så att han kan ej komma hit i sommar heller. Fröken Fredlund har nu flyttat till komministerns på Matorp, dit hennes moster kommit från Sthlm. Det är bara ömt om Frkn F., att det blev så svårt för henne att lämna Ekshärads prästgård som det i går vid hennes besök i kyrkan och här synbarligen visade sig. Hon har nog aldrig förr i sitt liv erfarit, vad ett verkligt hem vill säga. – Nu undra vi mycket, hur det står till med Mor och Astrid och hur resan och flyttningen gått? Barnen sända sig med mig i varma hälsningar. Eder tacksamt och innerligt tillgivne
Ernst

Ville slutligen tacka Astrid för besväret med inköpet av tyska mark och bedja dig godhetsfullt meddela till vilket belopp du inköpte dem.

Efter de synnerligen påfordrande Pingstdagarna, då vi bl.a. hade glädjen få ett kärt besök av Manne, som kom från Lundsberg efter ett säkert betydelsefullt besök hos Henrik Bergman, sände jag Gertrud till ett prästkonvent i Karlskoga Annandag pingst. Själv kunde jag omöjligen resa, ehuru jag var anmodad tala i Karlskoga kyrka, enär jag hade så många viktiga ämbetsförrättningar utsatta hemma. G-d hemkom på torsdags kväll mycket andl. uppfriskad av det innehållsrika mötet och samvaro med vänfolket, Khde, Teol. D:r Th. och Ingrid Ekelund, Biskopens, Prosten Fredéus m.fl. – Mycket kärt är att ha gossarna hemma.

Stockholm! Det var så kärt att få bo hos Eder. Med glädje och tacksamhet minnes jag vår samvaro och mången dyrbar stund. Tack och för Eder kärleksfulla omtanke att vilja sammanföra mig med värdefulla ämbetsbröder. Sista aftonen med Khde Valdus Bengtsson bevaras i tacksamt minne. – Hemresan gick så bra. En missräkning var dock, att barnaföderskan, som jag stannade i Karlstad för att besöka, befanns redan vara dömd (till 1 år 3 mån. fängelse) och avförd till Växjö kvinnofängelse. Biskopens var det dock så kärt få träffa. Gertrud fann jag vid min hemkomst rätt så klen av brist på sömn och mat, enär det varit så dåligt med matlusten.

till och sända en innerlig och tacksam hälsning. Ingegerd var så glad öfver sina veckor i Sthlm. Tack så särskildt för henne! Hur är det så dyrbart att efter den stora förskingringen få vara alla tillsammans. Jag hade mycket godt af mitt besök i Karlskoga o tänkte mer än en gång: "det var nog, för att jag skulle få vara med om detta, som jag ej skulle stanna i Sthlm." I går hade vi här en god innehållsrik söndag – första dagen i lite [illegible] med barnen. Mycket göra ha vi nu i vår trädgård. Godt att ha så många små drängar. Mannes besök mycket kärt. Gud vare med Eder! G-d.

Dyra Moder!

Ett innerligt, varmt tack för de kära julgåvorna: de präktiga strumporna och den goda boken om Sundar Singh, som jag läst om, men själv ej läst förut! Den var mycket uppbygglig. Den utanpå skrivna hälsningen värmde mig synnerligen. Tack! Huru kärt vore det ej att få titta in till Mor och sitta ned och nu tala något om den vördade, kära bortgångne brodern. Han synes ha fått ett stilla och godt slut. Frid, den eviga friden

och Guds rika barmhertighet och välsignelse omslute hans ande!
Må den och omsluta oss, som än nu ha att kämpa vår kamp i denna tiden! Vi behöva det i sanning. --
Gertrud har varit mycket klen och nedsatt. Det är svårt, att hon icke kan äta. Sömnen lider och.
I dag synes det vara litet bättre och frimodigare.

Med varma, tacksamma hälsningar till Astrid. Hälsa och Mors egna syskon och Mors barn.

I kärlek och tro och tacksamhet mycket förbundne

Ernst

Ekshärad 29/12 1919.

Länslasarettet Avdln. 8, Rum № 253

Karlstad d. 30/3 1920.

Dyra Moder, Kära Astrid!

De varmaste tacksägelser för de kära, innehållsrika dagar jag fick tillbringa hos Eder under det givande kyrkliga mötet! Tack för alla bevis på trofast kärlek och deltagande jag då ånyo fick röna från Eder, kära vänner. De äro dyrbara att minnas och stärkande att se tillbaka på. Min hemresa gick så väl. Tyvärr möttes jag redan i Daglösen, där Henrik Bergman och Gertrud Löf-

Påskafton, då hon tänkte återvända till Ekshärad åtminstone på några dagar. En stor hjälp för oss är, att Agnes icke reste till Sthlm över Påsk utan nu kan hjälpa och överinseende över hemmet, då Gertrud är borta. Hälsa Frideborg detta. Henrik tyckte jag såg så snäll, vacker och präktig ut. Han synes ha utvecklats mycket till sin fördel, tyckte också G-d. R. var i går mycket orolig och "på helspänn", men är nu lugnare och rätt glad, då vi äro hos honom. Med innerliga hälsningar från Gertrud och Ragnvald, som tackar oerhört mycket för tavlan, konfekt och Mormors älskliga skriftliga hälsning, samt Eder mycket tillgivne och tacksamme Ernst

grens tåg mötte mitt, av allt annat än goda underrättelser, vilka ju bekräftades vid hemkomsten. Ragnvald hade fredag och lördag mycket svåra stunder av intensiv värk vid tinningarna och inne i huvudet, Is gav någon lindring. Eljes gråt och kved han även under sömnen samt väcktes av plågorna. På söndag var han bättre, endast stundtals plågad, men ser stundom ej föremålen eller personer, ser också dubbelt & i kors. På söndags morgon lyckades jag träffa Prof. Gadelius i telefon. Han tillrådde snarast införande av Ragnvald till lasarettet för stående under observation av den skicklige Överläkaren Söderbergh och hit begåvo vi oss i går. Läkarna ha grundligt undersökt R. i går & i dag, men Dr S. säger sig icke kunna säga någonting bestämdt än nu. Han måste stanna här minst 1 månad och får ej tänka på att vända tillbaka till Lundbergs skola åtminstone denna termin. Så mycket veta vi. Eljes är framtiden alldeles dunkel. Vi bo hos Biskopens. Maria var nere vid station och ryckade härpå. I kväll inskrives Gertrud här och stannar hos R. till

Ekshärad d. 17/3 1921.

Dyra moder!

Fastän mycket kroppsligt svag i dag känner jag behov av att söka sända Mor en egenhändig hälsning. Ville säga bl. a. ett särskilt tack för W. Rudins: "Heliga Ord I" med dess för mig så dyrbara Mors egenhändiga tillegnan. Den boken har varit mig till mycken uppbyggelse under den sista sjukdomstiden alltsedan den för Gertrud och mig minnesrika sönd. d. 13 febr. 1921[1], då betraktelsen för d. 15 mars (sid. 209) gav mycket.

Huru stort det vore att få träffas och utbyta tankar och ge-

[1] Det var första gången vi så påtagligt kände evighetens närhet, ehuru den stora hjärtförändringen med svåra anfallet kom först påföljande lördag.

mensamt uppbyggas. Men det blir
väl ej av mer i detta livet, ehuru
Mor glädjande nog själv synes
vara bättre. Men kanske får jag
någon gång se Mor på andra si-
dan! --- I andens gemenskap,
i bönen äro vi ju förbundna, och
det är mig en stor hugnad att
veta. Tack för all moderlig, out-
tröttlig, bärande kärlek nu och
under alla gångna åren! Gud
signe Mor rikligen därför! ---
Det är gott att ha den snälla
sjuksköterskan här. Det vore nog
svårt för G-d stå ensam i de
svåra stunderna. Det gör mig så
ont om G-d, då anfallen kom-
ma, ty de äro nog mkt slitan-
de för att ej säga sönderslitande
för den, som står den sjuke nära och

skall se på. Det är ju en kropp-
pens oerhörda kamp för detta livet
mot upplösning. Men i min
ande känner jag mig i allm.
stilla. Har lämnat mig och de
mina helt i Guds vilja. Vilar vid
Guds barmhärtighet i Jesus Kristus.
De 3 första böneämnena i
"Fader vår" hava mer och mer
lvande framträtt för mig. --
Huru stort för oss alla, att vi än
en liten tid få ha Mor här.
Gud give och Han skall för visso
giva Mor en rik ingång i här-
lighetens rike!
Med innerliga tacksamma häls-
ningar till Mor och Astrid
Eder
Ernst

Kära Föräldrar och Syster Astrid!

Ja, ett sådant här gemensamhetsbref vill jag nu skrifva, emedan jag har så mycket att tacka Eder för alla tre och det synes mindre lämpligt att skrifva till hvar och en särskildt! Så mottagen då alla tre och hvar och en särskildt mitt hjärtas tack för de kära dagarna i Stockholm

Gertrud är ganska kry, fast vi nog båda märka att det nog blifvit för ansträngande, om hon hade rest med upp och därför äro ~~att~~ tacksamma för att så icke skedde. Men båda äro vi nog så tacksamma för att jag fick resa upp, ty det var gifvande dagar, det kännes nog icke minst nu efteråt, då man hinner litet samla sig och smälta hvad man hört. — I dag har jag predikat i Grinstad. Efter att ha talat för de nödlidande i Norrland tog jag upp kollekt till dem. Den gick till — Kr. 144.11! Förra söndagen togs kollekt upp för Svenska Missionssällskapet — Kr. 96.- ung. Detta på ~~1450~~ 1530 ung. personer, af hvilka ingal. äro vidare rika utan i st. de flesta i torftiga omst. är ju ej så liten offervillighet. Innerl. helsn. Eder tacksamme och varmt tillgifne Ernst

Helsa Astrid och Axels!

och för all den mycket kärleksfulla omtanka och omvårdnad som då i så rikt mått kom mig till del från Eder sida. Och tack också för de värdefulla gåfvor som reseffekterna innehöllo. Ja, ja du Astrid! Jag anade nog litet smått att du hade något lite fusk för dig vid packningen, men att du hade så mycket det trodde jag icke. Tack!

Resan gick bra. Pastor Julin och jag gjorde först visit hos Biskop Heuch och hans son i deras kupé och blefvo mycket vänligt mottagna. Biskopen var mycket förtjust att få igen sina handskar. Vi språkade en stund tillsammans, hvarefter vi sade farväl. Sedan kom adjunkten Heuch på visit till mig i min vagn; där vi hade ett godt samtal. Han är lärare i kristendom. Både Biskopen och sonen bådo om sina hälsningar till "deres svigerforældre". Det mycket resgodset redde jag mig bra med tack vare hjälp af Pastor Julin och en hotellbetjent i källsof ganska godt en del af natten, men förskräckligt långa voro de sista timmarna innan tåget kom till Mellerud och jag fick öfvertyga mig om att en viss person stod på perrongen!! – – – – – – – – –
– – – – – – – – – –